

Hyvinvointisuunnitelma 2022-2025 ja hyvinvointikertomus 2022

Kunnanhallitus 28.11.2022
Kunnanvaltuusto 12.12.2022

vesilahti

Hyvinvointikertomus 2022 kuvaa indikaattoreiden avulla Vesilahden kunnan hyvinvoinnin tilaa ja hyvinvointisuunnitelma 2022-2025 asettaa tilannekuvan perusteella tavoitteita ja toimenpiteitä. Vuosittain päivittyvät indikaattorit tarkentavat kuvaa, jonka perusteella tavoitteita sekä toimenpiteitä tarkistetaan vuosittain.

Hyvinvointisuunnitelma ohjaa terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä kunnassa

- Kunnalla on lakisääteinen velvollisuus edistää kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä sekä seurata ja raportoida toimenpiteiden toteutumisesta ja tuloksista (Kuntalaki 1 § ja 37 §, Terveydenhuoltolaki 12 § 31.12.2022 asti, Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaki 6 § 1.1.2023 alkaen)
- Valtuustokausittain tehtävässä hyvinvointisuunnitelmassa määritetään strategian kaltaisesti kunnan hyvinvointityön tarpeet, tavoitteet ja mittarit toteumalle
- Hyvinvointikertomus raportoi tehdyt toimenpiteet ja niiden tulokset
 - Raportointi tapahtuu vuosiraporteilla sekä valtuustokausittaisella laajalla hyvinvointikertomuksella
- Vesilahden kunnan hyvinvointisuunnitelma kytkeytyy kuntastrategiaan sekä seudulliseen hyvinvointisuunnitelmaan
 - Vuodesta 2023 alkaen Pirkanmaan hyvinvointialue on merkittävä hyvinvointisuunnitelman toteuttaja. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 7 §:ssä kuvataan hyvinvointikertomukseen ja -suunnitelmaan liittyvät velvollisuudet osana hyvinvointialueen tehtäviä.

- Vesilahden hyvinvointisuunnitelma on samalla myös
 - lastensuojelulain 12 §:n edellyttämä lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, jonka avulla ohjataan, johdetaan ja kehitetään lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia.
 - lain ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvveluista 5 § (28.10.2022/876) edellyttämä suunnitelma hyvinvoinnin, terveyden, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukemiseksi.
- Vesilahden kunnan hyvinvointisuunnitelma toimii myös ehkäisevän päihdetyön suunnitelmana (Laki ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä 5 ja 6 §)
- Hyvinvointisuunnitelma liittyy tiivisti myös koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmaan (OphL 13 §) ja valmisteilla olevaan alueelliseen opiskeluhuoltosuunnitelmaan (OphL 13 a §) sekä Unicefin Lapsiystävällinen kunta – toimintamalliin, jota Vesilahden kunta on toteuttamassa.

Mitä on kunnan hyvinvointityö?

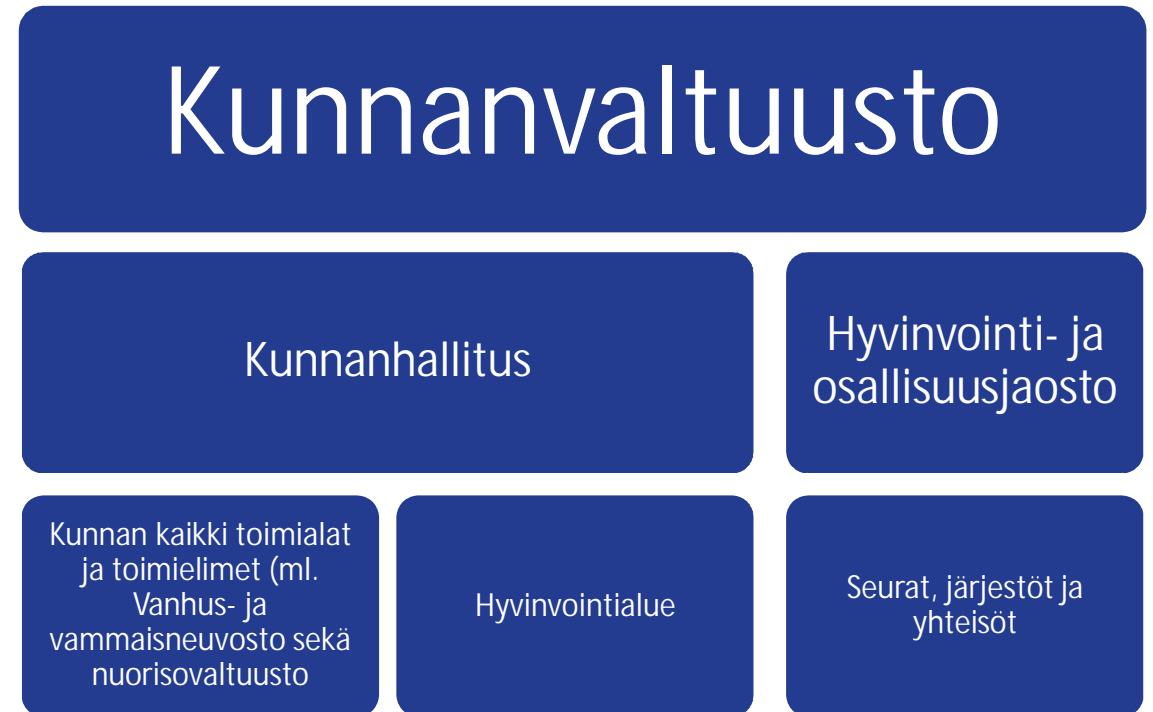
- Kunnan tehtävänä on tukea terveellisten valintojen mahdollisuuksia ja vahvistaa hyvinvoinnin taustatekijöitä, kuten koulutusmahdollisuuksia, elinoloja, työoloja ja palveluiden toimivuutta.
- Kunta voi lisätä yksilön ja yhteisöjen mahdollisuuksia edistää omaa ja lähiympäristönsä terveyttä - hyvinvointi on siten yksilökokemuksen lisäksi yhteisötason asia.
- Terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä toteutetaan yhteistyössä
 - kunnan eri toimialojen kesken (esim. koulunuorisotyö)
 - kunnassa toimivien muiden julkisten, yksityisten ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa (esim. harrasteryhmät, perhekahvila)
 - kuntien välisenä toimintana (esim. Kulttuurihyvinvointi -hanke)
 - alueellisesti muiden terveyttä ja hyvinvointia edistävien organisaatioiden kanssa (esim. Unicefin lapsiystävällinen kunta, UKK-instituutin Kunnon kartta mittaukset)
 - muiden viranomaisorganisaatioiden, kuten poliisin, ELY –keskuksen, Liikenneturvan ja puolustusvoimien kanssa (esim. kunnan liikenneturvallisuuksityöryhmä, etsivä nuorisotyö mukana kutsunnoissa)

Valtion rahoitus hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen

- HYTE-kerroin on kannustin, joka tarkoittaa, että kuntien rahoituksen valtionosuuden suuruus määräytyy osaksi niiden tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaan.
- Valtionosuuden lisäosan suuruus määritetään prosessi-indikaattoreista (14kpl) ja tulosindikaattoreista (6kpl) muodostuvan hyte-kertoimen avulla
 - Indikaattorien valinnassa on pyritty monipuolisuuteen (hyvinvoinnin osa-alueet sekä ikäryhmät)
- Vesilahden hyte-kerroin on vuonna 2021 67/100, joka on noin 19€ asukasta kohti vuodessa
- Hyte-kerrointa seurataan myös Vesilahden kunnan talousarviossa strategiamittarina
- Hyte -kertoimen indikaattoritietoja voi tarkastella avoimen Sotkanet-palvelun kautta: [Sotkanet.fi taulukko](https://sotkanet.fi/taulukko)

Hyvinvointijohtaminen Vesilahden kunnassa

- Kunnanvaltuusto hyväksyy hyvinvointisuunnitelman ja – kertomuksen sekä päättää talousarviossa hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen käytettävistä resursseista.
- Kunnanhallitus seuraa toiminnallisesti ja taloudellisesti talousarvion strategiamittareissa sekä toiminnallisissa tavoitteissa olevia hyvinvoinnin indikaattoreita.
- Vesilahden kunnan hyvinvointi- ja osallisuusjaosto ohjaa ja seuraa hyvinvointisuunnitelman toteutumista ja raportoi valtuustolle hyvinvointikertomuksella toiminnasta ja sen tuloksista.
- Hyvinvointisuunnittelija vastaa kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä kaikilla kunnan palvelualueilla sekä yhdyspintatyöstä hyvinvointialueen kanssa, kuntien kesken, Vesilahden yhteisöjen, järjestöjen ja seurojen kanssa sekä nuorisovaltuuston, vanhus- ja vammaisneuvoston kanssa.

Lasten ja nuorten hyvinvointia edistävät sekä ongelmia ehkäisevät toimet ja palvelut

- Vesilahden kunnassa on 0-18 vuotiaille tarjolla noin 30 eri palvelua eri toimijoiden järjestäminä
- Palvelut ovat koottu seudulliseen palveluverkkokarttaan, jonka avulla voidaan arvioida palveluiden määrää ja kattavuutta.

Palveluverkkokartta – Perhekeskusverkostopalvelut yhdeksän Pirkanmaan kunnan alueella

Voit suodattaa kartalla ja sivun oikeassa laidassa näkyvää palveluluetteloa valitsemalla haluamasi suodattimet. Pitämällä ctrl-näppäintä painettuna, voit tehdä useita valintoja.

Valitse kunta/kunnat joiden alueen palveluita haluat tarkastella

Vesilahti

Palvelun kohderyhmä

- 0-6-vuotiaat
- 13-18-vuotiaat
- 7-12-vuotiaat
- Koko perhe
- Odottavat vanhemmat
- Perheen aikuiset

Palvelun toteuttaja

- Hyvinvointialue 2023 alk.
- Järjestö
- Kunta
- Seurakunta

Palvelun tehtävä

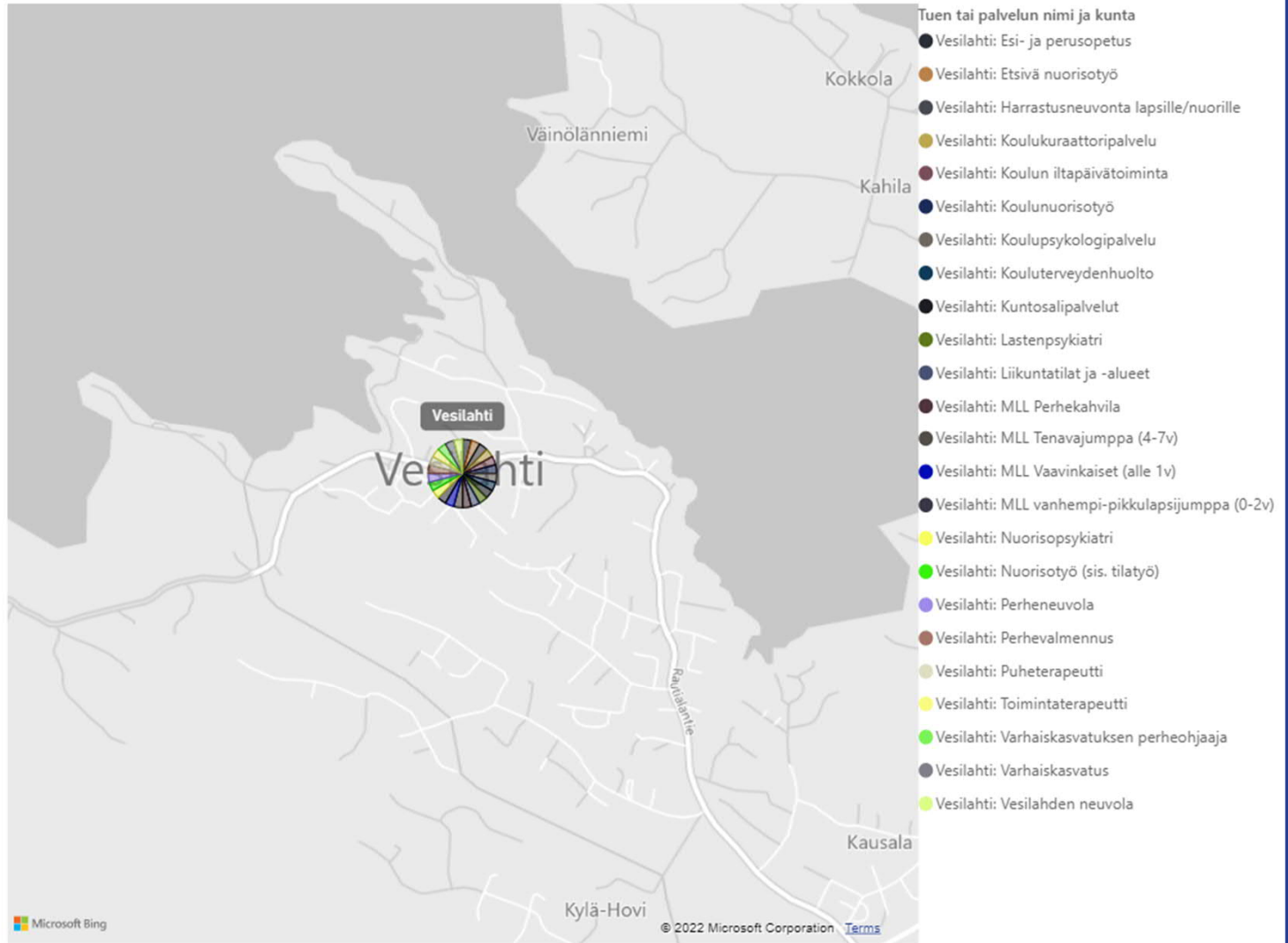
- Lapsen ja/tai perheen hyvinvoinnin tuki
- Lastenhoito tai muu arjen apu
- Nepsy-tuki
- Parisuhteen tuki
- Tuki erotilanteessa ja/tai eron jälkeen
- Tuki mielenterveyden oireiluun
- Tuki päihde- ja riippuvuusongelmiin
- Tuki väkivaltaa kokeneille ja väkivallan tekijöille
- Vanhemmuuden tuki
- Vertaistuen ja yhteisöllisyyden mahdollistaminen

Ennakoiva/ehkäisevä/hyvinvointia edistävä kaikille avoin palvelu

- Ei
- Kyllä

Palvelu toteutetaan vain sähköisesti

- Ei

Ehkäisevä päihdetyö Vesilahdessa

- Kunnan tehtävänä on huolehtia ehkäisevän päihdetyön tarpeen mukaisesta organisoinnista alueellaan ja nimeää ehkäisevän päihdetyön tehtävistä vastaavan toimielimen.
- Vesilahdessa ehkäisevästä päihdetyöstä vastaavana toimielimenä toimii hyvinvointi- ja osallisuusjaosto
- Ehkäisevän päihdetyön vastuu- ja yhdyshenkilönä toimii hyvinvointisuunnittelija
- Ehkäisevää päihdetyötä sekä mielenterveyden edistämistyötä tehdään tiiviissä alueellisessa yhteistyössä

Viitekehystenä Stiglitzin komitean hyvinvointimalli

- Hyvinvointisuunnitelman ja -kertomuksen viitekehystenä on Stiglitzin komitean hyvinvointimalli, jota hyödyntää mm. Tilastokeskus ja joka pyrkii tarkastelemaan ihmisen hyvinvointia kokonaisvaltaisesti.
- Mallin mukaan hyvinvointi on moniulotteinen käsite, jonka kaikkia ulottuvuuksia, eli terveyttä, koulutusta, henkilökohtaista toimintaa ja työtä, äänen kuuluville saamista yhteiskunnassa, sosiaalisia yhteyksiä ja suhteita, aineellista elintaso, ympäristöä sekä turvallisuudentunnetta, tulee tarkastella samanaikaisesti.
- Vesilahden kunnan hyvinvointisuunnitelmassa ja -kertomuksessa hyvinvoinnin ulottuvuudet on jäsennetty kolmeen osa-alueeseen
 - Hyvinvoinnin rakenteelliset edellytykset – elintaso, koulutus, osallisuus ja hallinnointi
 - Terveys, elintavat ja harrastaminen
 - Turvallinen ympäristö - sosiaaliset suhteet, viihtyisyys ja turvallisuus
- Lisätietoa viitekehyksestä esim. Simpura, J. 2009. Stiglitzin komissio paaluttaa yhteiskuntien edistyksen ja hyvinvoinnin mittaamisen tämän päivän maailmaan. <https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/101646/simpura.pdf>

Hyvinvointi-indikaattoreiden rajoitukset

- Julkisista tietokannoista löytyy satoja hyvinvointia kuvaavia indikaattoreita, mutta niiden käyttöä rajoittaa
 - Tiedonkeruun frekvenssi ja tietojen hidas päivittyminen
 - Monet indikaattoritiedoista eivät ole käytettävissä asukasluvultaan vähäisten kuntien osalta
 - Hyvinvointitietoa senioriväestöstä ja erityisesti työikäisistä on hyvin vähän saatavilla
 - Otoksoon pienuudesta johtuen joissain indikaattoreissa (esim. MOVE –mittaukset) vuosittainen vaihtelu voi olla todella suurta
- Oma tiedonkeruuta hyvinvoinnista kehitetään osana laadunhallinnan kokonaisuutta, jotta syntyisi pitkiä jatkumoa ja vertailtavuutta
- Hyvinvointialueuudistus tuottaa tarpeita yhdenmukaistaa hyvinvointialueen kuntien hyvinvointisuunnitelmien rakenteita ja indikaattoreita
- Muutokset hyvinvoinnissa tapahtuvat hitaasti

Hyvinvoinnin rakenteelliset edellytykset – elintaso, koulutus, osallisuus ja hallinnointi

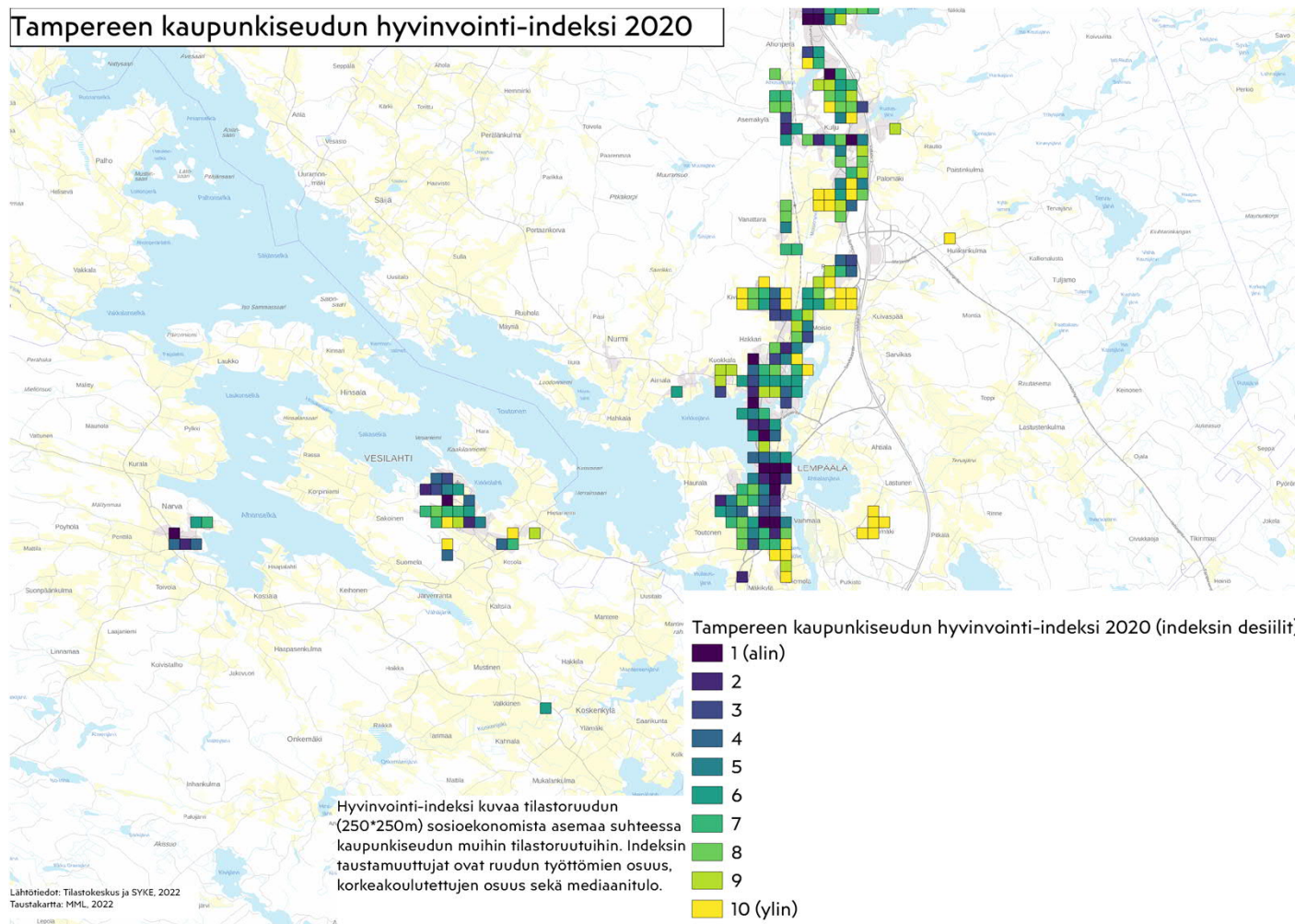
Hyvinvoinnin rakenteelliset edellytykset – elintaso, koulutus, osallisuus ja hallinnointi

- Mitä tarkoittaa?
 - Hyvinvoinnin rakenteellisilla edellytyksillä tarkoitetaan kuntalaisten elin- ja koulutustasoa sekä kunnallishallinnon hyvinvointia mahdollistavia rakenteita, kuten mahdollisuuksia osallisuuteen.
- Mistä koostuu?
 - Elintaso (tulot, varallisuus jne.), koulutus, mahdollisuudet osallisuuteen, kunnan hyvinvointia tukevat toimintatavat ja rakenteet (hallinnointi)
 - Hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi pyritään ennaltaehkäisemään syrjäytymistä ja polarisaatiota kuntalaisten ja kunnan eri osien välillä.
- Mitkä asiat vaikuttavat?
 - Korkeasti koulutetut voivat keskimääräisesti paremmin ja ovat taloudellisesti paremmassa asemassa sekä ovat kiinnostuneempia huolehtimaan omasta ja läheistensä hyvinvoinnista (ennaltaehkäisevät toimet)
 - Pahoinvointi ja terveyshaasteet yleisempää alhaisemmissa tulo- ja varallisuusluokissa sekä heikkotuloisemmillä asuinalueilla
 - Luomalla mahdollisuuksia osallisuuteen ja vaikuttamiseen voidaan edistää hyvinvointia
 - Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rakenteilla ja resurssoinnilla voidaan vaikuttaa kuntalaisten hyvinvointiin.

Hyvinvointi-indeksi Vesilahti 2020

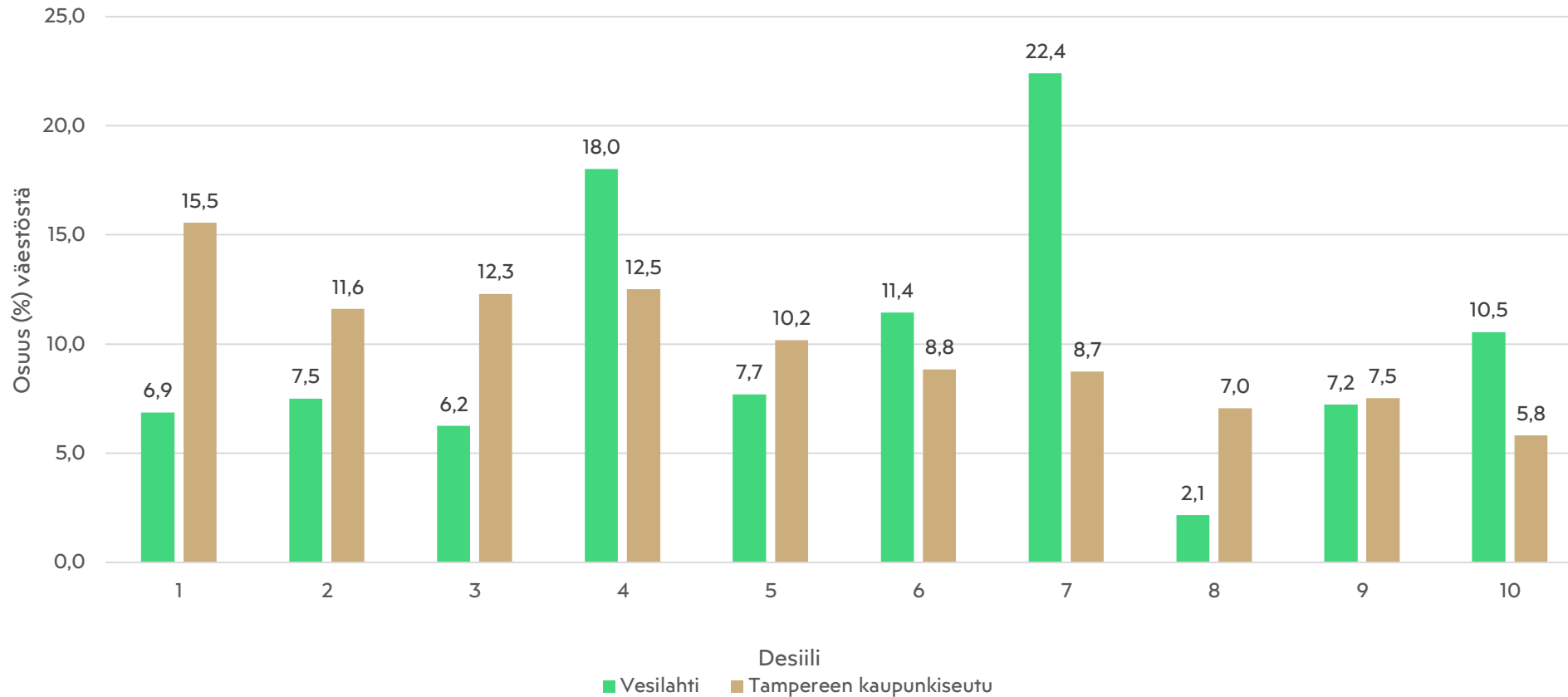
- Hyvinvointi-indeksi koostuu kolmesta muuttujasta:
 - Työttömien osuudesta
 - Korkeakoulutettujen osuudesta
 - Mediaanitulosta
- Indeksi muodostetaan 250*250 metrin tilastoruuduille.
- Ruutukohtaisia indeksilukuja tarkastellaan desiileittäin. Ensimmäisessä desiilissä ovat alimpia arvoja saavat ruudut, kymmenennessä desiilissä ylimpiä arvoja saavat ruudut.
- Vesilahden tilastoruutujen asukasmäärällä painotettu desiilien keskiarvo vuoden 2020 aineistossa oli 5,6. Koko seudun vastaava luku oli 4,7.

Tampereen kaupunkiseudun hyvinvointi-indeksi 2020

Pienalue	Asukas-luku 1/2022	Keski-ikä 1/2022
Kirkonkylä	1917	40,4
Riehu	39	55,6
Onkemäki	257	43,3
Vakkala	67	51,7
Rämsöö	218	48,3
Narva	861	44,7
Koskenkylä	681	41,8
Krääkkiö	202	52,3

Vesilahden väestön sijoittuminen hyvinvointi-indeksin desiileihin 2020

Hyvinvoinnin rakenteelliset edellytykset – keskeiset indikaattorit

			2018	2020	2021
Vesilahti	HYTE-kerroin, 0-100 (kts. tarkemmin esityksen dia numero 6)	Yhteensä	67	67	67
Vesilahti	Seudullisen hyvinvointi-indeksin desiilien keskiarvo	Yhteensä		5,6	
Vesilahti	Koen, että minulla on riittävä mahdollisuus vaikuttaa kunnassa tapahtuviin asioihin, keskiarvo asteikolla 1-5 (kuntalaiskysely)	Yhteensä			2,7

Johtopäätökset hyvinvoinnin rakenteellisten edellytysten nykytilasta

- Vesilahtelaisten koulutus- ja elintaso ovat verrattain korkeat ja työllisyystilanne erinomainen.
- Vesilahden kunnan tulee tarkastella hyte-kertoimen mukaisten rakenteiden toimeenpanoa
- Kuntalaisten osallisuutta palveluiden suunnittelussa ja kehittämisessä tulee edistää
- Kunnan sisällä on havaittavissa viitteitä eriytymisestä

Hyvinvoinnin rakenteelliset edellytykset

- Tavoitteet

- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen hallinnolliset rakenteet ja toiminnot saatetaan hyte-kertoimen määrittämälle tasolle.
- Kuntalaisten osallisuutta edistetään palvelujen kehittämiseksi.
- Vahvistetaan kunnan elinvoimaa sekä huolehditaan kuntalaisten yhdenvertaisuudesta ja hyvinvointipalveluiden saavutettavuudesta.
- Ehkäistään senioriväestön ja erityisryhmien digisyrjäytymistä ja kehitetään yhdenvertaista viestintää.

- Toimenpiteet 2023

- Tarkastuslautakunnan arviointikertomukseen sisällytetään kunnan hyvinvointi- ja terveystavoitteiden seuranta ja arviointi
- Kuntalaisten elintavoissa sekä lasten ja nuorten liikkumisessa tapahtuneista muutoksista raportoidaan valtuustolle vuosittain hyvinvointikertomuksen vuosiraportissa
- Ennakkovaikutusten arviointia tehdään systemaattisesti ja siihen liittyvää osaamista kehitetään
- Liikunnasta vastaava viranhaltija osallistuu päätösten ennakkovaikutusten arviointiin
- Osallisuutta edistetään palautteen keruutapojen ja järjestyhteistyön menetelmien avulla
- Selvitetään digisyrjäytymisen tilaa +65 ikäisten ja erityisryhmien joukossa ja suunnitellaan toimenpiteet yhdenmukaiselle kohtelulle ja tasapuoliselle viestinnälle

Terveys, elintavat ja harrastaminen

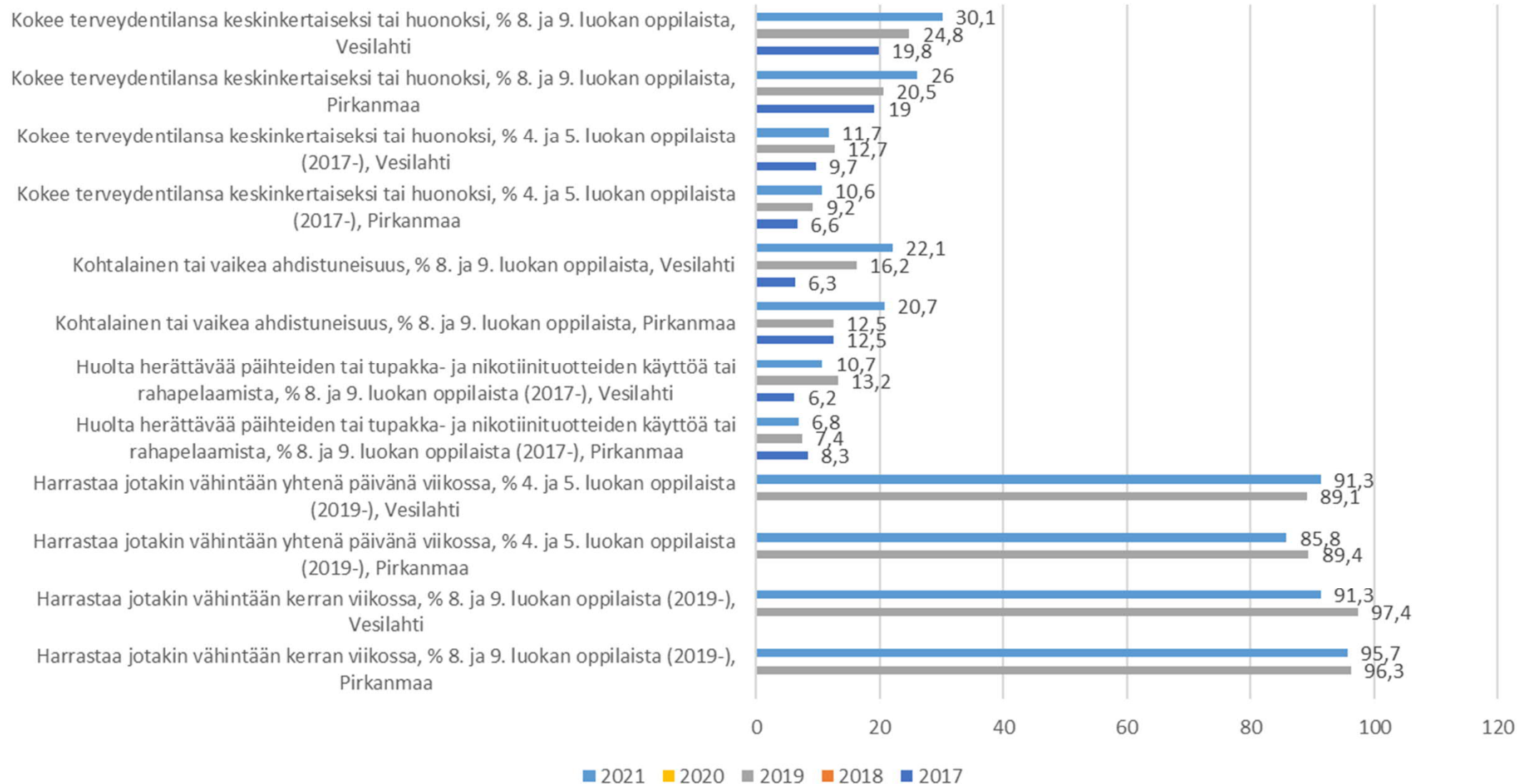
Terveys, elintavat ja harrastaminen

- Mitä tarkoittaa?
 - Terveydellä ja erityisesti hyvinvointia edistävillä elintavoilla sekä mielekkäällä henkilökohtaisella toiminnalla (työ, harrastukset) on suuri vaikutus yksilön hyvinvointiin
- Mistä koostuu?
 - Terveystekijät (fyysinen, psyykkinen, sosiaalinen), elintavat (uni, ravitsemus, liikunta) sekä henkilökohtainen toiminta (merkityksellinen työ ja/tai harrastukset)

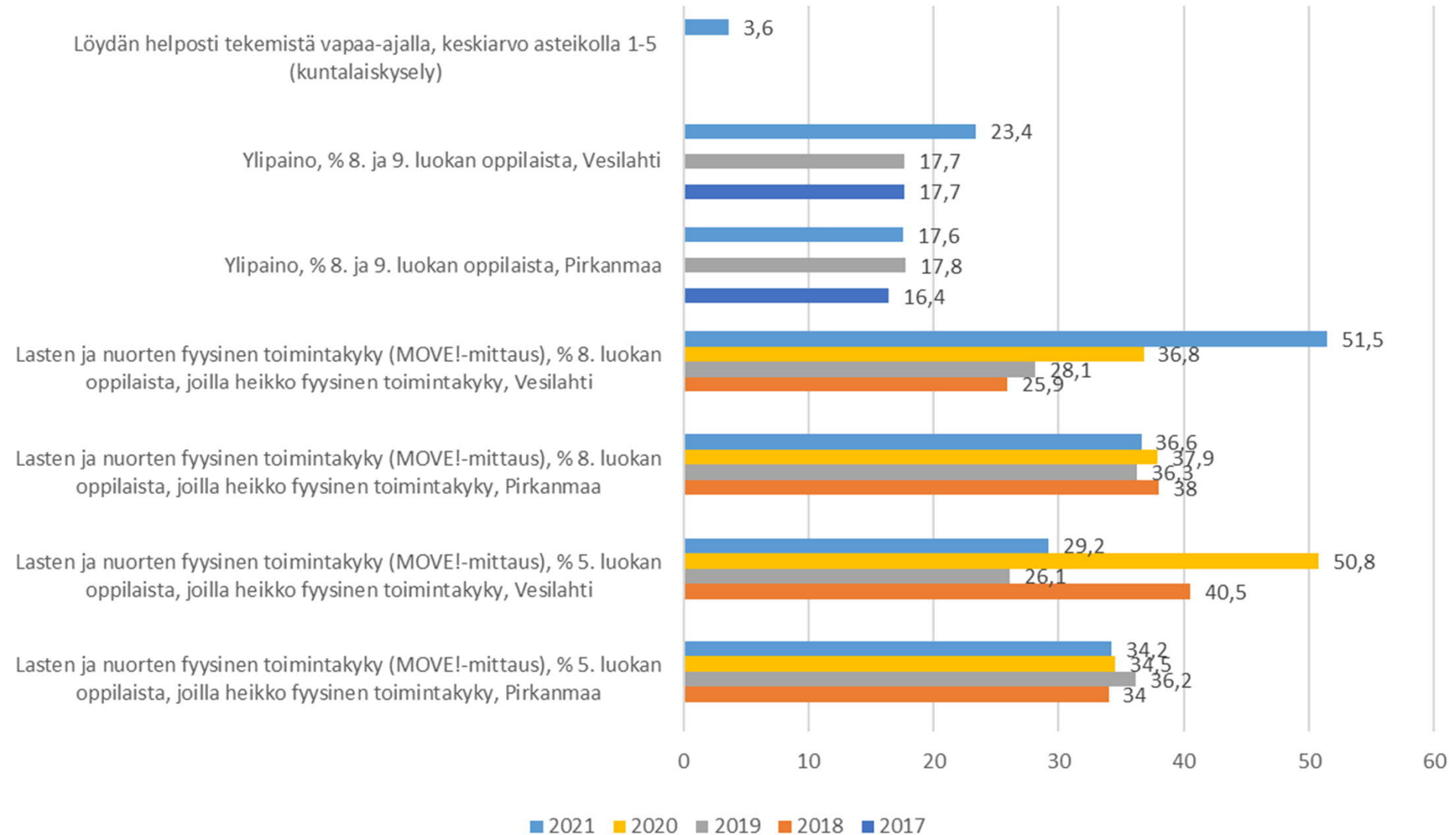
Terveys, elintavat ja harrastaminen

- Mitkä asiat vaikuttavat?
 - Terveys on hyvinvoinnin keskeisimpiä osatekijöitä. Vaikka se ei sinänsä vielä mahdollista hyvinvointia, sen puute voi helposti mitätöidä muilla elämän alueilla saavutetun hyvinvoinnin. Esimerkiksi vakava sairaus voi tehdä taloudellisen vaurauden tuoman hyvinvoinnin merkityksettömäksi.
 - Ihmisen elintavat vaikuttavat sairastuvuuteen ja kuolleisuuteen. Elintavoilla eli terveyskäyttäytymisellä tarkoitetaan yleensä, liikuntaa, ruokatottumuksia, päihteiden käyttöä. Riittävä uni, liikunta ja terveelliset ruokatottumukset suojaavat keskeisiltä suomalaisilta kansantaudeilta.
 - Ihmisen hyvinvointiin kuuluu myös mielekäs ajankäyttö. Ajankäytön päälohkot ovat nukkuminen, työaika ja vapaa-aika. Mielekäs tekeminen niin vapaa-ajalla kuin koulussa/työssä on merkittävä hyvinvointitekijä (mm. onnistumisen kokemukset, pätevyyden kokemukset, ryhmään kuuluminen, tukevat ihmissuhteet, merkityksellisyyden kokemukset) niin lapsilla kuin aikuisilla

Terveys, elintavat ja harrastaminen - keskeiset indikaattorit

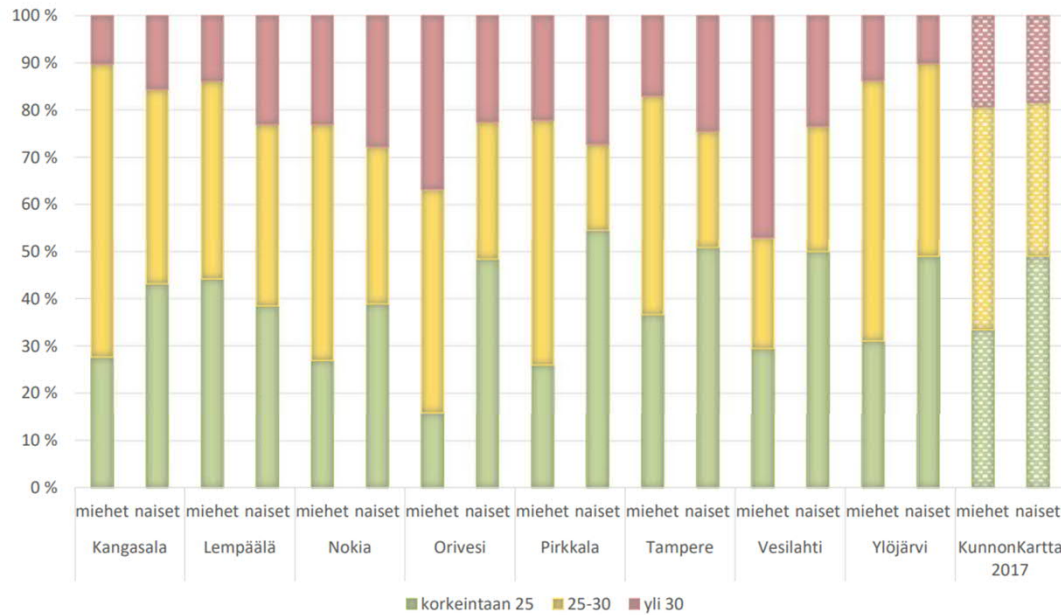

Terveys, elintavat ja harrastaminen - keskeiset indikaattorit

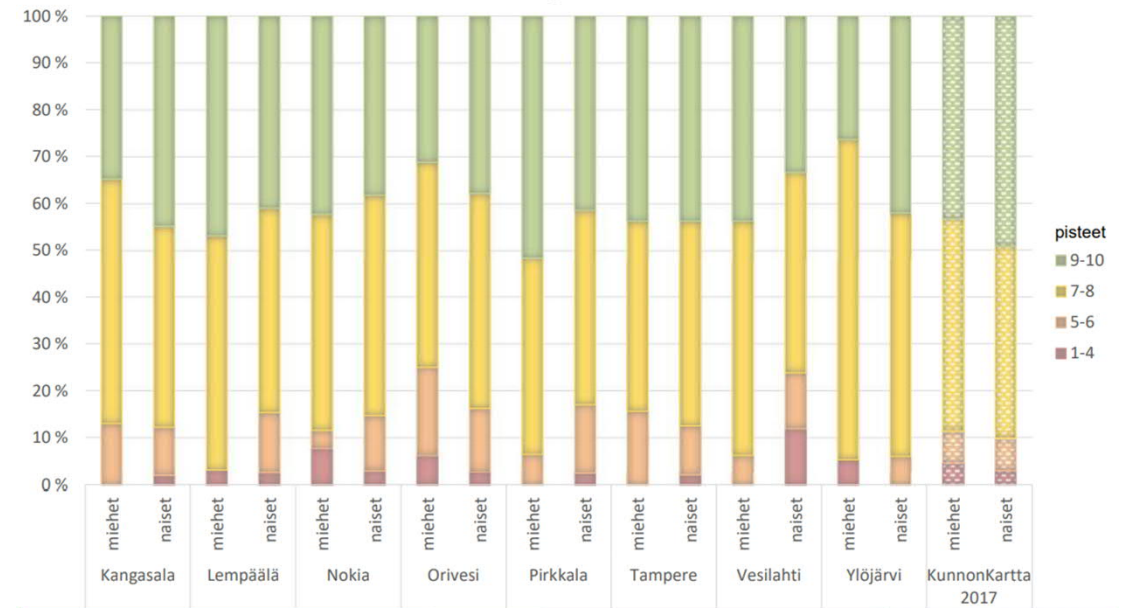

Työikäisten painoindeksi ja koettu työkyky sukupuolittain

Kehon painoindeksi kolmessa luokassa sukupuolittain

Vastaajien koettu työkyky luokiteltuna asteikolla 0-10, sukupuolittain

Johtopäätökset

- Vesilahden kunnassa on tarvetta elintapaohjaukselle seuraavilla osa-alueilla
 - Ravitseminen
 - Liikunta
 - Päihteet
 - Harrastaminen
- Tulee toteuttaa suunnitelmallisesti ehkäisevää päihdetyötä
- Erityisesti nuorten mielenterveyttä tulee edistää
- Kulttuurihyvinvoinnin suunnitelmallisuuteen tulee kiinnittää huomiota

Terveys, elintavat ja harrastaminen

• Tavoitteet

- Kunta edistää kuntalaisten mahdollisuuksia terveellisiin ja turvallisiin elintapoihin – elintapaohjausta kehitetään yhteistyössä hyvinvointialueen ja naapurikuntien kanssa
- Kunta edistää mahdollisuuksia mielekkääseen vapaa-ajan tekemiseen kuntalaisten hyvinvoinnin edistämiseksi.
- Kunnan peruspalvelut tukevat mielenterveyden rakentumista arjessa.
- Ryhdytään kehittämään Vesilahteen monipalvelupiste –toimintamallia ("yhden luukun periaate" sis. mm. elintapaneuvonta)
- Harrastus- ja vapaa-aikatilojen kehittäminen ja luominen

• Toimenpiteet 2023

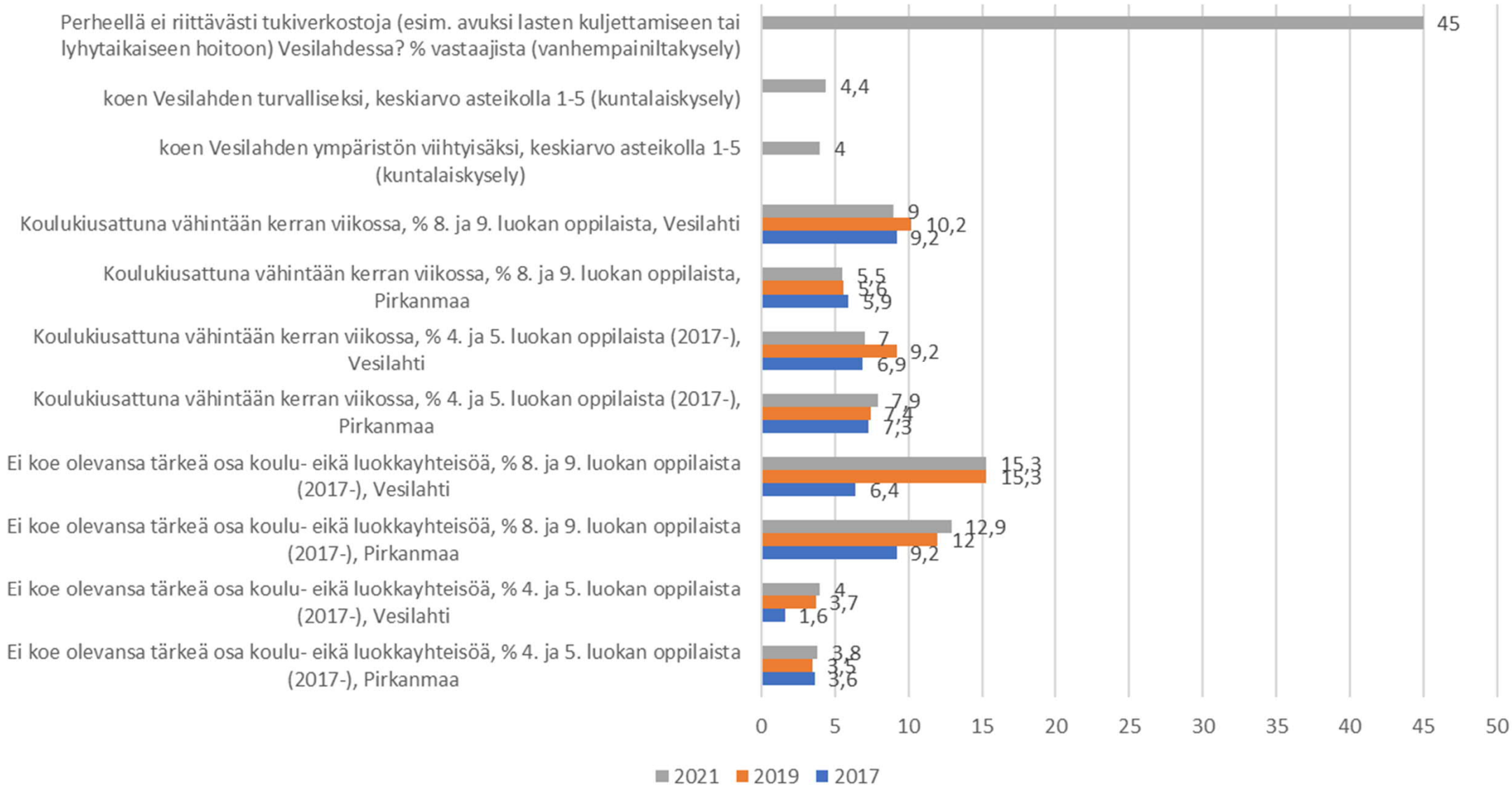
- Rakennetaan elintapaneuvontaa ja palvelupolkuja yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa
- Käynnistetään kulttuurikaveritoiminta ja liitetään toiminta osaksi elintapaneuvontaa
- Päihteiden käyttöön ja mielenterveyden haasteisiin tartutaan yhteistyössä monialaisen asiantuntijaryhmän kanssa
- Perustetaan kohdennettuja liikuntaryhmiä ja ystävärühmiä seuratoiminnan ulkopuolella oleville lapsille ja nuorille
- Tavoitetaan henkilökohtaisella tasolla jokainen ilman harrastusta oleva perusopetusikäinen

Turvallinen ympäristö - sosiaaliset suhteet, viihtyisyys ja turvallisuus

Turvallinen ympäristö – sosiaaliset suhteet, viihtyisä ympäristö ja turvallisuus

- Mitä tarkoittaa?
 - Ympäristön tilalla, virikkeellisyydellä ja viihtyisyydellä on merkittävä vaikutus terveyteen ja hyvinvointiin
 - Sosiaaliset suhteet ja vuorovaikutus lähiyhteisöissä ovat tärkeitä hyvinvointitekijöitä
 - Koettu turvallisuus on hyvinvoinnin edellytys
- Mistä koostuu?
 - Sosiaaliset suhteet (kaverit, perheen sisäiset suhteet, tukiverkostot), ympäristön viihtyisyys ja kestävät toimintamallit sekä turvallisuus niin rakenteellisena, sosiaalisena kuin taloudellisenakin ulottuvuutena
- Mitkä asiat vaikuttavat?
 - Vahvat ja tukevat sosiaaliset suhteet sekä tukiverkostot ovat merkittävä hyvinvointia lisääviä tekijöitä.
 - Myös ympäristön hyvinvointiin ja viihtyisyyteen vaikuttavat tekijät ja koettu turvallisuus niin kotona, töissä, koulussa, liikenteessä ja vapaa-ajalla edistävät hyvinvointia

Turvallinen ympärisö - keskeiset indikaattorit

Johtopäätökset ympäristön turvallisuuden nykytilasta

- Sosiaalisten suhteiden muodostumiseen ja ryhmädynamiikkaan tulee kiinnittää huomiota kaikissa sivistyspalveluissa
 - Lasten ja nuorten, jotka eivät koe olevansa tärkeä osa koulu- tai luokkayhteisöä, määrä keskimääräistä korkeampi
- Sosiaalisten verkostojen puute on lapsiperheiden keskuudessa yleistä
- Ympäristö koetaan pääosin viihtyisäksi
- Turvallisuus
 - Koulukiusaamisessa vaihtelua vuosittain, mutta erityisesti yläkouluikäisillä se on selvästi koko maata korkeammalla
 - Lapsiystävällinen kunta –hankkeen alkukartoituksen sekä syksyllä 2022 tehtyjen vanhempainiltakyselyjen perusteella kevyen liikenteenväylien vähäisyys sekä kunnossapito heikentävät kuntalaisten turvallisen liikkumisen tunnetta

Turvallinen ympäristö

Tavoitteet

- Kunta tukee sosiaalisten suhteiden syntymistä, verkostoitumista ja yhteisöllisyyden kehittymistä luomalla mahdollisuuksia kohtaamisiin
- Lisätään turvallisuutta kouluyhteisöissä kiusaamisen ja häirinnän ehkäisemiseksi
- Lisätään ympäristön viihtyisyyttä sekä arki- ja lähiliikunnan mahdollisuuksia
- Kehitetään monimuotoisia asumismahdollisuuksia sekä liikkumisen ja kuljetusten mahdollisuuksia

Toimenpiteet 2023

- Tuetaan sosiaalisten suhteiden ja verkostojen syntymistä tarjoamalla mm. avointa varhaiskasvatusta, perheliikuntaryhmiä ja harrastusmahdollisuuksia sekä mahdollistamalla kohtaamisia muilla toimintamalleilla
- Kouluyhteisöissä panostetaan yhteisöllisiin toimiin, ryhmäyttämiseen ja tunnetaitojen kehittämiseen
- Häiritsevä seksuaalinen ehdottelu toteutuu suurelta osin verkossa, joten mediakasvatukseen ja turvataitoihin kiinnitetään huomiota
- Huostaanottojen pitkään jatkuneen suhteellisen korkean määrän taustatekijöitä selvitetään yhteistyössä lastensuojelun kanssa
- Luodaan suunnitelma arki- ja lähiliikunnan edistämiseksi sekä ympäristön viihtyisyyden lisäämiseksi

